

A
református
nők lapja

Megjelenik negyedévente

Mária és Márta

m a g a z i n

XXIV.
évfolyam,
2025 / 2

Az ifjúság éve

Az ige mellett

Megújulás meglepéssel
(Pap Ákos)

3. oldal

Jegyzet

Jegyzet kis herceg módra
(Berekméri Virág)

5. oldal

Elmélkedés

Valódi érdeklődés, őszinte figyelem
(Birizdó Szabolcs Mihály)

6. oldal

Interjú

Feltöltődés, szolgálat, barátok
(Korondi Kinga)

8. oldal

Ki mutat életirányt a mai fiataloknak?
(Simon Virág)

10. oldal

Csodákra képesek, ha segítünk nekik
(Korondi Kinga)

12. oldal

Irodalom

Karinthy Frigyes: A lányok

14. oldal

Portré

Kajali Klára
(Berekméri Melinda)

16. oldal

Gyerekoldal

17. oldal

Keresztretjtvény

18. oldal

Receptek

19. oldal

Nézem a mai fiatalokat: szépek, divatosak, vagányok, kommunikatívak, keresők, nagy az önbizalmuk, felelősek, lázadók – kifelé, a világ, a társadalom felé. Ők a jövő nemzedéke. Reményeink szerint átveszik a helyünket, viszik tovább lelki, szellemi örökségünket. De hogyan tudnánk ezt megismertetni velük?

Mi is voltunk fiatalok, „bezzeg a mi időnkben” ugyanúgy szépek, divatosak, vagányok, kommunikatívak, kicsit lázadók voltunk, és mégis úgy érezzük, hogy a nemzedékek közötti nagy szakadék miatt nem találunk egymáshoz. Pedig minden generációnak az alapszükségei és alapműködései ugyanazok – vallja Csiszér Zsuzsa iskola-pszichológus. A mostani fiatalok is megértésre, biztonságra, kötődésekre vágnak, mint mi magunk vágytunk és vágyunk azóta is.

Az Erdélyi Református Egyházkerület idén a fiatalokat szeretné megszólítani rendezvényeivel, velük szeretné megismertetni azt a biztonságot, kötődést, amelyet Istennél találhatnak meg. Az ifjúság éve kapcsán lapunk munkatársai ifjúsági előadót, ifjúsági lelkipásztort, teológust, pszichológust, fiatalokat, aktív és volt IKÉ-seket kérdezték meg arról, hogyan látják a nemzedékek közötti kapcsolatépítést. A válaszok biztatók, én nagyon jó dolgokat olvastam belőlük. Ajánlom, olvassák el, ha megismerni szeretnék a gyermekeiket, unokáikat. Szeretnivaló gyermekek, mert mi neveltük, okítottuk, tanítottuk őket. Azokat a mintákat viszik tovább, amelyeket tőlünk láttak, más társadalmi körülmények, más eszközök jelenlétében. Egyszer ők lesznek a felelősséget vállaló felnőtt nemzedék, akiknél biztonságot keresünk.

Lapunk megszokott rovatai olyan fiatalokról szólnak, akár a Szentírásból, akár a régmúlt időkből, akiknek életútja jó példa a felnőtté válás történetére. Ezen az úton minden nemzedéknek minden időben Isten szava volt az útmutató. Ez a tanítás ebből a lapszámból sem hiányzik: van, amit olvashatunk A kegyelem csillagjegyében, mást meg nekünk kell megkeresniünk, megoldva a keresztretjtvényt. Jó olvasást, és sok sikert kívánok a rejtvények megoldásához!

• BORSOS MELINDA

Mária és Márta magazin 2025 / 2

Megújulás meglelégedéssel!

„Betölti javaival életedet, megújul ifjúságod, mint a sasé.” (Zsolt 104,5)

A megújulás ellentéte a megsemmisülés. Talán segít nekünk ez a megfogalmazás abban, hogy jobban megértsük, miért is fontos megújulni. Annak ellenére, hogy állandóan felújítunk épületeket, új, modern szavakkal bővítjük szókészletünket, a technológia újításait élvezzük napról napra – a lelkünket, az egyházat, mintha nem félténénk a megsemmisüléstől. Jobban félünk attól, hogy kimaradunk valamilyen új technikai vívmányból, hírből, pletykából, mintsem attól, hogy rutinná válik a hitéletünk, és megszeretjük a kényelmes foteleket. Abban a tévhitben élünk, hogy csak a cipőnk és a telefonunk kopik, s az nem gond, megoldható, hiszen gyorsan újat vásárolunk. A hitéletünkben azonban a megújulás lényege éppen abban áll, hogy bár sok minden ugyanolyan formában van jelen az életünkben, mi mégis új módon tudunk rá tekinteni. Mint amikor elveszik egy néhány órára az áramot, s aztán örülünk az első eredményes villanykapcsolásnak. Mint amikor a téli hidegek után megfürdünk a napfényben az első tavaszi napon. Mint amikor pár nap böjt, nem evés után a szánkhoz emeljük az első falat kenyeret. Ebben a megújulásban kívülről minden ugyanolyan, és mégis

belül szárnyakat tudunk bontani még egy megfáradt időszak után is.

Hiszem azt, hogy a zsoltáros nemcsak az ifjúságot szeretné megújításra buzdítani, hanem az Ige minden istenkereső embert megszólít, hogy a hit frissessége legyen állandóan a miénk. A fiatalnak és az idősnek egyaránt meg kell újulnia, hitben fiatalodnia, másképp egyik sem fog repülni. A régi istenítése ugyanolyan veszélyes, mint mindig az újnak a keresése. Egyik fiatal sem áll közelebb ifjú kora miatt az Istenhez, hiszen „elfáradnak és ellankadnak az ifjak, még a legkiválóbbak is megbotlanak. De akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a sasok, futnak, és nem lankadnak meg, járnak, és nem fáradnak el.” (Ézs 40,31) A megújulás nem a fiatalok kiváltsága, hanem minden hívő emberé. Segíthet nekünk a megértésben még az a szó is, amit a zsoltáros ehhez a képhez csatolt: ez pedig **a meglelégedés**. Az újat lehet habzsolni, de megújulni csak meglelégedve lehet. Első olvasásra furcsának tűnhet ez, hiszen éppen az akar újítást, aki elégedetlen a réggel. Aki mindennel elégedett, az éppen hogy változtatni nem akar semmin. Mégis, akit az Isten tölt be, az Isten ékesít fel, az azután nem

elégzik meg kevesebbel, lejjebb már nem adja. Annak már nem elég az étel, a vagyon, a hírnév, a cím, a mindig új, hanem csak az kell, amivel Isten adja önmagát. Ami nem még szomjasabbá tesz, hanem tényleg meglelégit és betölt.

Elég vajon ez a megújulás nekünk? Elég, ha Ő adja meg a betöltöttséget – és nem a világ? Adjon Isten olyan saszemet minden embernek, ifjakkak és ifjabb véneknek egyaránt, amivel Őt, minden más ellenére észrevevessük, és Benne megújulva meglelégedhetünk.

• PAP ÁKOS

Bálint Zoltán

Úgy élj

Úgy élj, hogy az egész világ
Figyeli minden léptedet,
Látja, hogy őszintébb, tisztább vagy,
S kutatja békességedet.

Úgy élj, hogy az egész világ
Ítéli minden léptedet,
Látja, hogy nem egyedül vagy,
S kutatja gyengeségedet.

Úgy élj, hogy az egész világ
Benned Jézust ítéli meg,
Szemükben Ő nem több, csak az,
Akinek te képviseled.

A kegyelem csillagjegyében

A következő negyedévben arra a hónapra, amelyikben születél, horoszkóp helyett egy Igét kínálunk a kegyelem csillagjegyében: „Örvendezz, ifjú, a te ifjúságodban, és vidámitson meg szíved ifjúságod idején!” (Préd 12,1a)

Január

„Senki meg ne vesse a te ifjúságodat, hanem légy példa a hívőknek a beszédben, a magaviseletben, szeretetben, hitben és tisztaságban.” (1Tim 4,12)

Február

„Az ifjúkori kívánságokat pedig kerül, hanem kövesd az igazságot, a hitet, a szeretetet, a békességet azokkal együtt, akik tiszta szívből segítségül hívják az Urat.” (2Tim 2,22)

Március

„Ti, gyermekek, engedelmeskedjete szüleiteknek az Úrban, mert ez a helyes. Tiszteld apádat és anyádat – ez az első parancsolat ígérettel –, hogy jól legyen dolgod, és hosszú életű légy a földön.” (Ef 6,1-3)

Április

„Ne mondd ezt: «Ifjú vagyok», hanem menj mindazokhoz, akikhez küldelek, és mondd el mindazt, amit parancsolok. Ne félj tőlük, mert én veled vagyok, és megszabadítalak! – mondja az Úr.” (Jer 1,7-8)

Május

„És ti, apák, ne ingereljétek gyermekeiteket, hanem neveljétek őket az Úr tanítása és intése szerint.” (Ef 6,4)

Június

„A bölcs fiú enged apja intésének, de a csúfolódó nem ad helyt a dorgálásnak.” (Péld 13,1)

Július

„Az ifjakat ugyanígy intsd, hogy legyenek mértékletesek. Mindenben te magadat állítsd mintaképül a jó cselekedetekben, a romlatlan tanításban, a méltóságban, az egészséges, feddhetetlen beszédben, hogy az ellenfél megszégyenüljön, és ne tudjon semmi rosszat mondani rólad.” (Tit 2,6-8)

Augusztus

„Amikor még mint fiú atyámnál voltam, gyenge és egyetlen gyermek anyám előtt, tanított engem, és azt mondta nekem: Szívedben őrizd beszédemet, tartsd meg parancsaimat, és élni fogsz.” (Péld 4,3-4)

Szeptember

„Fiam, te azért erősödj meg a Krisztus Jézusban való kegyelemben, és amiket tőlem hallottál sok tanú jelenlétében, azokat bízd hű emberekre, akik mások tanítására is alkalmasak lesznek.” (2Tim 2,1-2)

Október

„Nem feljebb való a tanítvány a mestérénel, sem a szolga az ő uránál. Elég a tanítványnak, ha olyan, mint a mestere, és a szolga, mint az ő ura.” (Mt 10,24-25)

November

„Szerezz bölcsességet, szerezz eszességet; ne felejtkezz el szavaimról, és ne hajolj el azoktól.” (Péld 4,5)

December

„Tudja meg azokat a jövő nemzedék, a születendő fiak, és fölnövekedve beszéljék el az ő fiaiknak, hogy Istenbe vessék reménységüket, ne felejtkezzenek el Isten dolgairól, és tartsák meg parancsolatait.” (Zsolt 78,6-7)

Dsida Jenő

Diákimádság

Idegen szavak bábel-zavarából
félrevonulva, ím, lelket cserélek,
s kezemet szépen összekulcsolom –
Te még megértesz, ugye Istenem,
Akkor is, hogyha magyarul beszélek?

Künt sáros, hullott, őszi levelek,
Csupasz fák ólmos, felhős ég alatt,
lomha köd fojtja a melódiákat
és csak én vagyok egyedül merész,
akiből most is imádság fakad.

Engedd, Uram, hogy két karom kitarjam,
s szívem igya fel mind-mind az esőt
és tönkre-szikkadt, szomjas talajából
csíráztassál ki valami szent álmot,
szépet, boldogat, nagyot, jólesőt!

Acélozzad meg két karomnak izmát,
hogy szebb jövődöm piros hajnalán
nagyon erősen megöleljelek,
s kebleden sírjam le a múlt bűnét,
utolsó Védőm, Istenem, Atyám!

Hadd bontsam ki majd selymes lobogómat,
s míg sziporkázó, víg tavasz ragyog –
csordultig telve hittel, akarással,
zenés ajakkal kiáltsam az égbe:
Istenem, olyan fiatal vagyok!

La vita è bella

Egy kísérlet során néhány fiataalt külön-külön megkérdeztek, hogy hány évesek ők maguk, és mit gondolnak, hány évesek az idősek. A válaszadók kora 17 évtől 36 évig terjedt, és ahogyan várható volt, minél fiatalabb volt a megkérdezett, annál korábban tette az időskor kezdetét. A 17 éves lány már a negyveneseket is időseknek gondolta, míg a 36 éves fiatalember hetven fölöttiekre gondolt. Aztán azt kérték tőlük, mutassák meg, hogy ezek az idős emberek hogyan kelnek át az úton. A legkevesebb az volt, hogy fogta a derekát és csoszogott az utánzó fiatal, de volt, aki járókeretet is eljátszott. A fordulat akkor következett be, amikor különböző korú embereket mutattak be nekik, ötven évestől nyolcvanöt évesig. Természetesen a kísérletvezetők mind sportos és jó egészséggel rendelkező embereket választottak.

Aztán megkérték a fiatalokat, hogy becsüljék meg az idősebbek életkorát, amiben akár évtizedeket is tévedtek. Itt már az idősek is szóhoz jutottak, és szinte egybehangzóan azt mondták, hogy nem a tényleges évek száma számít, hanem, hogy mennyire fiatal a lelkük. Végül – és ez volt a kísérlet legszebb része – megkérték a párokat, hogy két-két percen tanítsanak valamit a társuknak. A fiatalok éneket, önvédelmet, légzéstechnikát és kendővel mozgásos meditációt tanítottak az időseknek, míg idősebb társaik táncolni tanították az ámuló fiatalokat, vagy elegánsan járni. Egy 85 éves idős hölgy megtanította 22 éves társát élére állított téglán egyensúlyozni és felüléseket végezni. Nem mondom, hogy azonnal sikerült a fiatalnak... A kísérlet végén, de tulajdonképpen közben is, végig csengett a kacagás. Olyan egyszerűen, olyan gyorsan tanulták meg csodálni egymás értékeit, hogy öröm volt nézni az erről készült felvételt. A tanulság pedig egyszerű, érdemes lenne kilépni a saját magunk által felállított keretek közül, kinézni a korosztályunkon túlra is, amikor barátokat vagy új ismerősöket keresünk, és lehet, hogy nagyon meglepődnénk, mert az élet szép!

- k2 -

Jegyzet kis herceg módra

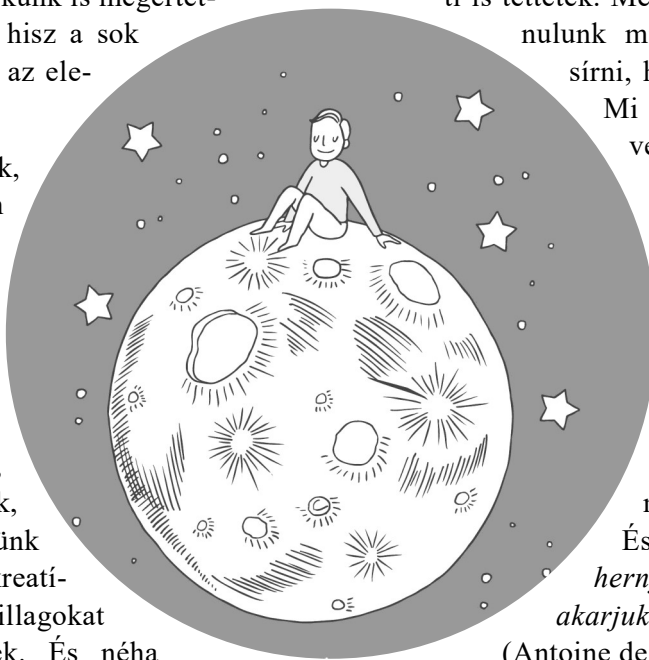
Ha a fiatalságra, magunkra gondolok, óhatatlanul a kis herceg jár a fejemben. Egy meg nem értett, szeretetet kereső, mindenre ráörvendő kisember. Ebben a meg nem értettségben kell nekünk is megértetnünk magunkat a felnőttekkel, hisz a sok kalap mögött megbújnak ám az elefántokat evő kígyók is.

Olyan sokan mondják, hogy mekkora szakadék van a generációk között. De valóban így van ez? Lehet, hogy nem ugyanúgy, de ugyanazt éljük meg. Mi is megpróbáljuk megváltani a világot egy késő esti beszélgetés során. Sírunk, ha fáj, mérgelődünk, elkeseredünk, majd újrakezdjük. Szeretünk nevetni, táncolni, énekelni, kreatívak lenni. Szeretjük a csillagokat nézni, örülni a napsütésnek. És néha bosszantani titeket, de tudjuk ám, hogy ti is sokszor ezt tettétek a felnőttekkel. Gyakran úgy tűnhet, hogy nem akarunk semmit, nincs motivációnk, vagy

lusták vagyunk, de azt tudnotok kell, hogy egy csapat tenni akaró kisember fordul meg a világban, amely csak a lehetőségeit várja, hogy kibontakozzon. Ahogy ti is tettétek. Mert mi tőletek tanultunk, és tanulunk minden nap szeretni, nevetni, sírni, ha kell, és soha fel nem adni. Mi látunk titeket, még ha nem is veszitek észre.

Most mi kérünk, hogy tanuljatok velünk gyerekek, fiatalnak lenni, csillagokat nézni, izgatottak lenni minden iránt, hasatokat fogva nevetni, játszani, mert bár sok mindenben különbözünk, az az egy biztos, hogy mind először éljük az életet. És sose feledjétek: *Két-három hernyót el kell túrnunk, ha meg akarjuk ismerni a pillangókat.* (Antoine de Saint-Exupéry: A kis herceg)

• BEREKMÉRI VIRÁG
III. éves teológus

Valódi érdeklődés, őszinte figyelem

A *Vífi* a Marosvásárhely Református Gyülekezeteinek nagy ificsoportja, amely összekapcsolja a város ifjúságát. A Marosvásárhely I. Vártemplomi Református Egyházközség segédlelkészeként, illetve a Városi ifi vezetőjeként szeretek a fiatalok között szolgálni, mert minden találkozásban ott van a lehetőség egy új kezdetre. Látni, ahogy a hit első szikrája reménnyé, majd elhívássá növekszik bennük számomra mindig Isten csodáját jelenti.

A Vífi közösségben egyre élesebben érzékeljük a kihívást: hogyan lehet egy olyan generációt megszólítani, amely instant tartalmakon nőtt fel, az információs zajban él, és amely sokszor hitkérdéseire is a TikTokon keres válaszokat? Az evangélium örökkévalóságának üzenete hogyan érhet célt a gyorsan változó trendek világában? Erre keresünk válaszokat szolgálatunkban, a következő kérdések segítségével.

1. Hogyan lehet megszólítani a fiatalokat?

A Z generáció (kb. 1997 után születettek) és az utánuk következő

Alfa generáció egészen másképp látja a világot, mint az előzők. A klasszikus egyházi kommunikációs formák gyakran nem érik el őket. Ezért az első lépés: jelen lenni ott, ahol ők vannak. A generáció, amelyet el akarunk érni, nem kevesebbre vágyik, mint valóságra: hiteles emberekre, akik mernek törekények lenni, és közben mégis reménnyel élnek. Megszólítani annyit jelent, mint odahajolni. A kérdéseikhez, a bizonytalanságaikhoz, a csendjükhöz is. A jelenlét ereje többet mond, mint egy tökéletes program. Egy kávé melletti beszélgetés, egy közös séta, egy imával zárt este néha többet ér, mint száz jól felépített mondat. A mai fiatalok értik a vizuális nyelvet, a humort, a gyors üzeneteket – de közben szomjaznak a mélyebb tartalomra, közösségre. A TikTok-videókat nézve is a valóságra vágynak. Ezért nekünk nem csupán trendeket kell követnünk, hanem *szívvel kell ott lennünk*: a terepen, az online térben, az életükben. Megszólítani őket azt is jelenti, hogy elhisszük: *Isten már rég munkálkodik bennük*. Mi csak csatlako-

zunk ehhez a munkához – kérdésekkel, szeretettel és egy kimondott imával, amit talán épp ők hallanak meg először. *Őszinteség és relevancia*. Életközeli élmények. Jézus is mindig a környezetéhez igazítva, érthető példázatokkal tanított.

2. Mi az, ami érdekli őket?

A mai fiatalokat az alábbi témák foglalkoztatják leginkább: **Közösségkeresés:** Valahova tartozni, ahol elfogadnak. **Identitáskérdések:** Ki vagyok én? Mi az értelme az életemnek? **Érzelmi biztonság:** Megélni és kifejezni a fájdalmat, örömet, kétségeket. Ezekre a témákra építjük a Vífi szolgálatait. Minden ifi nemcsak bibliai tanítás, hanem párbeszéd is. Témáink: Hogyan dolgozzuk fel a kudarcot?, Mit jelent a hűség a kapcsolatokban?, Miért érdemes bízni Istenben a zűrzavarban?

3. Létezik-e stratégia, ami az ifjúsági munkát illeti?

A Vífi nem csupán alkalmak összessége. A „stratégiánk” négy pilléren nyugszik: **Jelenlét:** Fizikailag a városban, online a platformokon. **Kapcsolatépítés:** Személyes beszélgetések, mentorprogram, lelkigondozás. **Tartalom:** Hiteles, vizuálisan igényes és értékközpontú anyagok. **Szolgálat:** A fiatalokat önálló szolgáltatóként kezeljük. A célkitűzés a legfontosabb: *tanítvánnyá válás*. A Vífi célja, hogy a fiatalok ne csupán érzelmi feltöltődést éljenek meg, hanem Krisztusban meggyökerezett identitást kapjanak. Ez egy folyamat, amely hétköznapi eszközökkel is támogatható: napi bibliaolvasási kihívások; podcastok „Vifis üzenet” címmel; Discord csoport, ahol kérdezni lehet, vitatkozni, imakéréseket megosztani.

• Elmélkedés

4. Hogyan lehet őket bevonni?

Részessé tenni. Ne csak résztvevők legyenek, hanem alkotók. Aki felelősséget kap, az gyökeret is ereszt. Isten Országában mindenkinek helye van. *Hogyan lehet őket bevonni? A kapcsolódás művészete által.*

A fiatalokat nem lehet „megcélozni” úgy, mint egy marketingkampány célközönségét. Őket elérni csak úgy lehet, ha valódi, kétirányú kapcsolódást építünk ki. A titok: *jelen lenni – teljes szívvel.* Nemcsak fizikailag, hanem érzelmi-
leg is. A titok, hogy ne „rájuk nézve”, hanem „velük együtt” gondolkodjunk. Ez a kapcsolódás három pilléren nyugszik: 1. Meghallani a ki nem mondott szavakat is. Jelen lenni, amikor csend van, és akkor is, amikor tombol a vihar. 2. Nem tökéletes válaszokat adni, hanem őszintén megélni velük együtt a kérdéseket is. 3. A platformok, trendek, nyelvezet gyorsan változik – nekünk viszont mindig ugyanaz az üzenetünk: *Isten szeretete.* Ezt az üzenetet úgy kell becsomagolnunk, hogy ne veszítsen az értékéből, de érthető legyen.

Ha egyszer valódi figyelmet és szeretetet kapnak – nemcsak a programjainkon, hanem a hétköznapjaikban is –, akkor megnyílik az út a szívükhöz. Ott pedig már a Lélek munkája kezdődik.

5. Mi a titok? A kapcsolat ereje.

A szeretetteljes jelenlét állhatatossága. **Valódi érdeklődés:** tudni a keresztnévüket, a kedvenc éneküket és azt is, ha nehéz napjuk volt. Ez nem stratégia, hanem szeretet. **Őszinte figyelem:** Olyan felnőttek, akik nemcsak beszélnek hozzájuk, hanem meghallgatják őket – anélkül, hogy rögtön választ vagy megoldást adnának. **Hiteles étellel,** nem tökéletességre törekvéssel, hanem egy olyan étellel, amelyben látszik, hogy mi magunk is Isten kegyelméből élünk.

A fiatalokat a *kapcsolódás* vonzza be, és a *közösség* tartja meg – ahol kérdezhetnek, szolgálhatnak, és

ahol Isten szeretetét nem elméletben, hanem testvéri kapcsolatokban tapasztalják meg.

Van valami megmagyarázhatatlan szépség abban, amikor egy fiatal csendben lehajtja a fejét, és először imádkozik. Amikor először meri elhinni, hogy van Valaki, aki hallja őt. A fiatalok között szolgálni számomra nem csupán feladat, hanem kiváltság: minden találkozásban Isten új történetet kezd írni – és én ott lehetek az első mondatoknál.

Imádkozom értük nap mint nap. Nemcsak azért, hogy eljöjjenek az alkalmakra, hanem hogy megtalálják Istent a saját életükben – ott, ahol vannak. Az iskolapadban, a buszon, a telefon képernyője mögött, a bizonytalanság közepén. Azért imádkozom, hogy legyenek bátor kérdéseik, és hogy merjék keresni a válaszokat egy olyan közösségben, ahol nincsenek egyedül.

„Jegyeztessék föl ez a nemzedék számára, és a jövő népe dicsérje az Urat.” (Zsoltárok 102,19)

Ezért szolgálunk. Hogy legyen, aki továbbviszi a tüzet. Hogy legyen, aki majd elmondja: „Ott, akkor, a Vifiben valaki imádkozott értem – és Isten válaszolt.” Így válik egy csendes ima egy élet fordulópontjává, egy közösség pedig Isten kezében a jövő formálójává.

• BIRIZDÓ

SZABOLCS MIHÁLY

Feltöltődés, szolgálat, barátok

– Milyenek találjátok az ifjúsági közösségeket?

Bálint: – Jelenleg egy olyan lelkészünk van Mezei Sándor személyében, aki nagyon sok energiát fektet abba, hogy ez a közösség aktív legyen. Mivel három lelkész van a gyülekezetben, ő elsősorban a fiatalokkal foglalkozik, PowerPoint-os prezentációkkal, diavetítéses előadásokkal készül, hogy vizuálisan is rögzüljön az ige. Játékokkal próbálja elmélyíteni, arra törekszik, hogy mindenki számára befogadható legyen a mondanivalója. Megtalálta a közös nyelvet a fiatalokkal, egyenként is elbeszélget velünk, ha valami gondunk van, és olyan hatása van ránk, hogy próbáljuk ezt mi is továbbadni másoknak.

Szidónia: – A Szabadság utcai egyházközségben tematikusan zajlanak az ifjúsági bibliaórák, vannak nyári táborok, bibliahét, és nagyon szeretünk énekelni. Csatlakozni szoktunk a városi ifjúsági csoport alkalmaihoz is, és most már az egyetemi ifiben is részt veszek, a főiskolások ifjúsági keresztény egyesületében munkatársként vagyok jelen. Én

Két marosvásárhelyi fiatal, **Miclea Andrea Szidónia** és **Iszlai Bálint** vállalták azt, hogy beszéljenek az ifjúsági bibliaórákon kialakult közösségekről, az ifikről. Szidónia elsőéves egyetemista könyvelő szakon, a Szabadság utcai gyülekezethez tartozik, Bálint pedig a Bolyai Farkas Elméleti Líceum végzős diákja, a cserealjai egyházközség tagja.

úgy látom, hogy egy ifi attól jó, hogyha összetartó, megbíznak egymásban, és hitben tudnak erősödni.

– Mitől működnek ezek a csoportok?

Szidónia: – Úgy gondolom, attól, hogy az adott lelkészek a bibliai igéket és történeteket mindig emésztetővé teszik számunkra. Nemcsak felolvassák és magyarázzák, hanem közösen tárgyaljuk meg az adott részeket.

– Mindketten kiemeltétek, hogy a lelkész személye meghatározó. Milyennek kell lennie?

Bálint: – A lelkészünk szerint az a jó gyülekezet, amelyben a lelkész egyre kevesebbet kell dolgozzon. Tehát egy önfenntartó ifit szeretne létrehozni, ezért több feladatot leoszt, ránk bíz, és ez két szempontból is jó. Egyrészt, ha valakinek nem lenne kedve ifire menni, akkor ösztönzi az, hogy ott feladata van, számítanak rá, nem maradhat távol. Másrészt a rábízott feladat miatt mindenki fontosnak érzi magát.

– Említettétek, hogy emésztetővé kell tenni a Biblia üzenetét. Önmagában olyan nehezen érthető lenne?

Szidónia: – Szerintem nem, inkább arról van szó, hogy az évszázadok során a társadalom változásával együtt a fiatalok igénye is változott. Nem az üzenet maga, hanem az átadása nehéz, annak a hangnak a megtalálása, amelyen megszólítsák a fiatalokat. Olyan lelkészre van szükség, aki nyitott arra, hogy a fiatalok

kal dolgozzon, belelát az ő lelki világukba, életükbe, látja az igényeiket is, lelkileg támogatja, beszélget velük, hogy abban a közösségben jól érezzék magukat.

– Az ifjúsági csoporttól mit várhatunk?

Bálint: – Elsősorban azt, hogy elfogadó legyen bárkivel szemben. Nagyon sokszor azt látom, hogy az olyan fiatalok, akik valamilyen betegséget hordoznak, fogyatékkal élnek, vagy problémával küzdenek, a közösségünkben jól érzik magukat, mert el vannak fogadva. Úgy gondolom, hogy egy ifiben nem lehet senki sem kiközösítve. Ha Isten nevében gyűlünk össze, akkor ez kell is látszódjon rajtunk.

– Miért gyűlnek össze a fiatalok?

Szidónia: – A lelki szabadság és az Isten iránti elkötelezettség miatt. Azért, hogy az ő igéjét együtt hallgatva, arról tudjanak beszélgetni, és őt dicsőíteni. Számomra például a zenés dicsőítés az, ami a legtöbbet ad.

Bálint: – Nálunk is sokan vélik úgy, hogy a zene nagyban hozzájárul a lelki felemelkedésükhöz. Bármennyire fáradtan vagy szomorúan érkezik az ember, mindig boldogabban mehet el, mert az ifinek feltöltő ereje van. A rohanó, felgyorsult világban jólesik egy, másfél-két órára leülni, és csak Istenre figyelni, minden mást kizárni. Ez egy nagyon jó lehetőség erre.

Szidónia: – Kiszakadni a hétköznapi rohanásból és a média világából – úgy látom, hogy egyre több fiatal

• Interjú

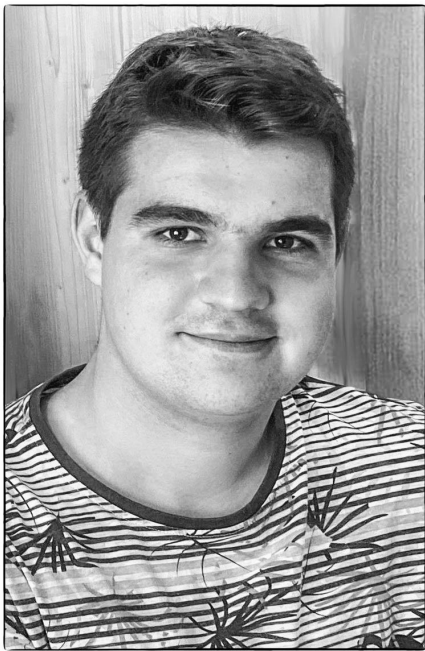
nak erre van szüksége, hogy valami-
képp egy kicsit eltávolodjon az
online világtól.

– **Nyitottak-e a más közezből
érkezők felé?**

Szidónia: – Persze, hozzánk más
felekezetűek is jártak az évek során.
Nálunk mindig is nyitott volt a kö-
zösség ebből a szempontból, és úgy
látom, hogy a vásárhelyi nagy ifi is
teljesen nyitott, és egyre többen jár-
nak oda is olyanok, akiknek eddig
nem volt semmilyen egyházi ifjúsági
közösséggel kapcsolatuk.

– **Mi történik egy ifin, hogyan
zajlik egy ilyen összejövetel?**

Bálint: – Az első 20 perc a gyü-
lekezéssel telik, addig kötetlenül
beszélgetünk egy kicsit, ezután jön
az éneklés gitárkísérettel, majd az
úgynevezett tanítási rész, amikor az
igével foglalkozunk. Ezt egy játék
vezeti fel, majd a magyarázat követke-
zik, minél több példával, élethelyzettel
szemléltetve, hogy minél megfogha-
tóbb legyen. Ezután kisebb csoport-
okban folyik a beszélgetés, hogy
így dolgozzuk fel, mélyítsük el a
témát, majd imádsággal fejezzük be.

Szidónia: – A Szabadság utcában
hasonló a menete, mi is az első 15
percben általában szabadon szoktunk
beszélgetni, utána éneklünk két-
három éneket, majd jön az igei rész,

bibliavetítés, utána elmélyítés,
beszélgetés, újból ének, és a végén
imával zárjuk le. Szoktak a témával
kapcsolatos játékok is lenni.

– **Kell-e változtatni ezen a ren-
den? Elég vonzó ez a fiatalok szá-
mára?**

Szidónia: – Olyan programjaink
is vannak, amelyekkel próbáljuk
megszólítani, elhívni a fiatalokat,
például sporttevékenységek, ame-
lyekre a fiúk nyitottabbak, kézműves
tevékenységek a lányok számára,
vagy egynapos kirándulások külön-
böző közelebbi helyekre. Az imasé-
ták is vonzzák, felkeltik a fiatalok
érdeklődését, a célja pedig, hogy a
séta különböző állomásain tudatosítsa,
elmélyítse az imádság fontosságát.
Nagyon népszerű volt a láthatatlan
színház is, ami egy érzékszerveinkre
ható interaktív foglalkozás, ennek
során egy bibliai történet szereplőjévé,
résztevéőjévé válik az adott személy,
úgy, hogy be van kötve a szeme. A
többi érzékszerve által tapasztalja
meg a történeteket.

– **Mivel gazdagít ez a közösség?**

Szidónia: – Nekem lelki feltöltő-
dést ad, valamint a kapcsolataim és a
barátságok elmélyülését. A dicsőítő
zenén kívül azt szeretem még, hogy
különböző szemszögekből tudunk
megközelíteni egy-egy témát. Jó azt
látni, hogy bár minden ember más,
minden embernek különbözik a vé-
leménye, azért tudunk egymástól
tanulni. Szerintem ez nagyon fontos.

Bálint: – Hogy egy héten kétszer
másfél órát le tudok ülni, és csak
Istennel töltödni – ezáltal tudok
megnyugodni. A szolgálat lehetősé-
gét is adja, hogy tehetek valamit má-
sokért. Ezt mindig úgy éltem meg,
hogy ha akár egy ezredrészét is, de
valamit vissza tudok adni abból a
nagy szeretetből, amit Istentől kap-
tam. Ha valamit tehetek a közösség-
ért, az is egy nagyon feltöltő erő.

– **Miért szervezi meg az egyház
ezeket a csoportokat, mire készíti
fel a fiatalokat?**

Szidónia: – Szerintem az életre
készíti fel. Itt megkaphatják azt, amit
az iskolában, de olykor a családban
sem kapnak meg.

– **Sok fiatal nem ér el az egy-
ház. Min kellene változtatni, hogy
elérje őket?**

Szidónia: – Talán nyílt napokat
szervezni az ifjúság számára, és fo-
kozottan jelen lenni a közösségi mé-
diában. Akár egy ifjúsági egyházi
blog is lehetne, rövid, két-három-
perces anyagokkal.

Bálint: – A közösségi média fon-
tosságát a lelkészünk is hangsúlyoz-
za, fontosnak tartja, hogy legyen
Instagram oldala az ifinek, kínáljon
minden napra lelki táplálékot, akár
sztoriban, akár posztban. Minden
esemény legyen meghirdetve, doku-
mentálva, legyenek róla beszámolók,
reels videók is, amiket mostanában
szoktak pörgetni a fiatalok.

– **Megosztanátok egy ifis él-
ményt?**

Szidónia: – Az egyetemista talál-
kozon egy kis csoportot vezethettem,
és ahhoz képest, hogy csak két és fél
napot töltöttünk együtt, nagyon ta-
pasztalható volt a közösség érzése.
Annyira összekovácsolódtunk lelki-
leg, hogy amikor közös imával és
egy öleléssel zártuk a találkozót,
mindenki meghatódott.

Bálint: – Számomra a vakációs
bibliahét ismétlődő élmény, pár éve
szervezőként veszek részt benne.
Nálunk ez három órát szokott tartani,
három óra koncentrált tevékeny-
ség, egy perc megállás nincs, plusz
még előtte és utána egy-egy óra a
megbeszélések miatt. Tényleg nincs
másra idő, valahova mindig kell fut-
ni, a gyerekeket felügyelni, történe-
tet mesélni, aranymondást tanítani,
mindig van valami tennivaló. Ilyen-
kor érzem azt, hogy élek, hogy
Istennek élek, és hogy nem telik hiá-
bavalósággal ez az idő.

• KORONDI KINGA

Ki mutat életirányt a mai fiataloknak?

Mi változott?

Három évtizeddel ezelőtt a fiatalok fontosnak tartották, hogy keresztyén közösségekhez tartozzanak, és az akkoriban újjáalakult Ifjúsági Keresztyén Egyesület életirányt mutatott nekik. **Jakab István** egykori IKE főtitkár szerint ma a fiatalok előtt nincs példakép, a keresztyén felnőttek nem láthatók.

A templomba járást is tiltó kommunizmus után az akkori fiatalok próbálták újraszervezni az Ifjúsági Keresztyén Egyesületet (IKE). Ennek volt részese Jakab István is, aki jelenleg a marosvásárhelyi Kálvin János Idősek Otthonát vezeti. Mint tőle megtudtuk, 1997-től volt az IKE főtitkára, amikor Buzogány Dezső teológiai tanár volt az IKE elnöke. Mindkét református egyházkerület akkor próbálta újraszervezni az ifjúsági egyesületet külön-külön, de együtt is.

Újjászervezni a társadalmat

– Nekem volt némi rálátásom a magyarországi és helyi ifjúsági szervezetek felépítésére, működésére, de figyelembe vettük az eredeti szervezeti kultúrát is. Mindazt, amit elmeséltek azok, akik a kommunizmus előtt voltak IKE tagok, és akkor még éltek. Hittük, hogy a romjaiban heverő társadalmat a keresztyén értékrend mentén kell újraszervezni. Kolozsváron IKE irodát építettünk, létrehoztuk a szakosztályokat, programokat, fejlesztési stratégiát dolgoztunk ki, éves költségvetést készítettünk. Marosvásárhelyen is IKE irodát nyitottunk, próbáltuk regionális szinten összekapcsolni az irodákat, elindítottuk az egyetemi lelkészséget – sorolta Jakab István, aki kiemelte, hogy akkor nagy volt a lendület, és sok a tenni akaró, de az anyagi lehetőségek korlátozottak voltak. A helyi közösségeknek nem volt anyagi ereje, a magyarországi támogatások éppen akkor kezdtek érkezni, de kis mértékben.

Nyitottak voltak a fiatalok

Beszélgőtársunk elmondta, hogy akkor könnyebben elérhetőek voltak a fiatalok, mint ma. Nem volt annyi minden, ami megossza az ifjúságot, ami elvonja a figyelmüket a közösségtől, Istentől. Az IKE jó lehetőség volt arra, hogy életirányt mutasson, ez volt az első számú

Jakab István szerint ma nehezebb a fiatalokat megszólítani, elérni, mert meg vannak tévesztve, és el is vannak tévedve. A felnőttek, a szülők nem tudnak, vagy nem akarnak irányt mutatni a fiataloknak.

– Olyan társadalomban élünk, amit mi magunk alakítottunk azzá, ami, önmagunkon kell számon kérjünk, hogy miért ilyen. A fiatalok a szüleik, rokonaik, lelkészeik, tanáraik életét, tetteit nézik, és abból tanulnak, azt követik. Sajnos, ha körbenézzünk, azt tapasztaljuk, hogy hiányzik az alázat, a hiteles, őszinte tenni akaráss, kevés olyan keresztyén ember van, aki betölti a feladatát, példát és irányt mutat. Kiürülnek a templomok, holott ott tudjuk megerősíteni, megélni a hitünket.

motiváció és elgondolás, hogy odafigyeljenek a fiatalokra, egyetemistákra, akik majd családapák lesznek és meghatározó tagjai a gyülekezeteknek.

– Az volt a célunk, hogy közösséggé kovácsoljuk őket, olyan hívó, imádkozó lelkületű emberekké, akikre a helyi gyülekezetek támaszkodhatnak. Akkor örültek a fiatalok, és büszkéek voltak, hogy egy keresztyén ifjúsági szervezet-hez tartoznak.

Mi a megoldás?

Az egykori IKE főtitkár szerint fontos lenne, hogy a keresztyén gondolkodású, hitüket életükkel, tetteikkel is megvalló felnőttek részt vállaljanak a közösségi életben, hogy közösségi szerepet vállaljanak. Mert ha nem mutatják meg magukat, ha duzzogó, elzárkózó keresztyének maradnak, akkor a közösségek nem tudnak előrelépni, a fiatalok nem

tudják, merre menjenek. A hit nem magánügy. Aki keresztény, az nap mint nap kell tegyen valamit a közösségéért, hogy az meg ne poshadjon.

– Azért megyek a templomba, hogy a hitem meg ne poshadjon, de nemcsak a templomban, vasárnap pár órát kell megélni a hitünket, a keresztyénségünket, hanem az egész életünkkel. Azért vérzik ennyi sebből a közösségünk, mert a keresztény emberek vagy belefásultak, vagy belefáradtak és elhallgattak, egyáltalán nem látszanak. A keresztény emberek lenyomata ott kell

legyen az európai és erdélyi kultúrában. Isten rendelt minket ide, és a Tőle kapott szeretettel és alázattal kell élnünk. Példát kell mutatnunk gyermekeinknek, megvallva hitünket a családban, a munkahelyünkön, a kis közösségekben.

Jakab István úgy véli, hogy a keresztyén felnőttek oda kellene forduljanak egymáshoz, és nem a közösségi oldalakon kellene tartsák egymással a kapcsolatot.

– Ha azt az időt, amit a közösségi portálokon töltünk el, azt a családkra, családjaink boldogságára for-

dítanánk, és esetleg a kisebb közösségeinkre, akkor sokkal jobban élnénk. A telefonozás helyett jó lenne beszélgetni gyermekeinkkel, házastársunkkal, szomszédainkkal, közeli és távoli rokonainkkal. Ott csüngenek emberi tömegek a világhálón, ahelyett, hogy azért tennének valamit, hogy a saját és a közösség élete jobb, szebb legyen. A keresztyénség egy elköteleződés, és ezt mindig szem előtt kell tartanunk.

• SIMON VIRÁG

A Marosi Református Egyházmegye Nőszövetségének Konferenciája

A Kövesdombi Református Gyülekezet vállalta a május 17-én rendezett konferencia házigazda szerepét, és csodálatos szervezésben volt részünk.

Igei bevezetőt Lukács-Lőrincz Csilla helybeli lelkipásztornő tartott a 103. zsoltár 17-18 versei alapján: „De az Úr szeretete mindörökké az istenfélőkkel van, és igazsága még az unokáikkal is, azokkal, akik megtartják szövetségét, és arra törekcsenek, hogy teljesítsék rendelkezéseit.” A hűség azt jelenti: közel maradás. Az egész világ a hűségre épül: a házastársi és anyai hűségre. Nem lehet élni nélküle. Ehhez hasonló Isten hűsége. Jelképei a kereszt és a bárány, azaz kitart a végsőig, a halálig, és szelíd, alázatos, mint a bárány.

Tamás-Nagy Emese marosi elnöknő köszöntése azzal kezdődött, hogy „hazaérkeztem”. A Kövesdombon született, és abban a gyülekezetben volt másfél évig segédlelkész. Az isteni gondviselést példázva felidézte Móríc Zsigmond *Hét krajcár* című novelláját.

Előadást McAlister Magdolna mentálhigiénés szakember, szociális munkás, a Bonus Pastor Alapítvány

munkatársa tartott *Amikor rám talál az Isten hűsége* címmel, amelyben a következő kérdéseket feszegette: Hogyan talál rám az Isten hűsége? Mikor szembesülök saját hűtlenségemmel? Mit jelent az emberi hűség? Kiemelte, hogy Isten hűsége más, több az emberi ragaszkodásnál, a kölcsönösségnél. Az Ő hűsége megfizethetetlen, nem érdemlünk, mégis kitart mellettünk. Ábrahám történetével szemléltette Isten hűségét.

Saját életünkre nézve hangsúlyozta, hogy fel kell ismernünk saját elvesztségünket, látnunk kell mélységeinket. Szembesülnünk kell azzal, hogy életünk milyen területén vagyunk hűtlenek. Megfeledekezünk Istenről, és csak bajban szólítjuk meg? Isten ennek ellenére sem mond le rólunk. Több vonatkozásban vizsgálta a hűtlenség kérdését: önmagunkkal szemben, a munkahellyel, munkatársakkal szemben, barátaink, a családjainkkal, a gyülekezetünk tekintetében, Istennel való kapcsolatunkban.

Isten azt akarja, hogy élő kapcsolatunk legyen, az Ő hűsége felénk fordul, utánunk nyúl. Lehet, hogy a szenvedés eszközével készítet arra,

hogy feléje forduljunk, de sebeinket gyógyítja, barátokat küld.

Négy munkacsoportra oszlottak a résztvevők, a következő témák szerint:

- Hűségesnek lenni önmagamhoz, vagyis Isten teremtetési tervéhez.
- Hűségesnek lenni Isten elhívásához a munkában, szolgálatban.
- Hűségesnek lenni az egyházzal – Isten terve az egyházzal.
- Hűségesnek lenni a férjemhez, a családtagjaimhoz.

Énekszóval a Kövesdombi Református Gyülekezet dicsőítő csapata szolgált. A dicsőítő zene felemelte lelkemet, felfrissített. Éreztem, hogy Isten hűséges, megbocsát, felszabadulás van Krisztusban, a Lélek által újjátesz.

Hálás, őszinte szívvel köszöntük meg a jó szervezést.

Rátékelve a ragyogó tavaszra, a szívem megtelik örömmel, csodálatlaltal, hálával: Istenem, milyen csodálatosak a Te műveid!

• CSÁKINÉ
PÁTER GYÖNGYVÉR

Csodákra képesek, ha segítünk nekik

– **A mai fiatalok rosszabbak vagy jobbak, mint az előző generációk?**

– Véleményem szerint se nem rosszabbak, se nem jobbak. Másak. Ez egyébként minden korra jellemző volt, hogy az aktuális felnőtt generáció a fiatalokat másnak és problémásnak látta. Az előző nemzedékekhez képest sokban különbözik az autoritáshoz való viszonyuk, az, hogy tekintélytisztelők vagy sem, mennyire igénylik és fogadják el a tekintélyt. Én úgy látom, hogy sokkal inkább igényük van az egyenrangú kommunikációra, mint a régebbi generációknak. És ez szélsőséges esetekben odáig megy, hogy nem fogadják el a tekintélyt, megkérdőjelezzik, hogy miért kell megtanulni vagy megtenni, elvégezni valamit. Igazából azt a tekintélyt tisztelik, amely egy kompetencián alapszik: ha meg tudom magyarázni, ha érthetővé teszem, hogy egy bizonyos szabályt miért vezettem be, miért várom el a betartását, vagy miért kellene hozzá alkalmazkodni.

– **Sokszor hallunk olyan visszajelzéseket, hogy a gyerekek buták, nem tudnak olvasni, számolni, nem tudnak szöveget értelmezni.**

Ha a téma a fiatalok, akkor mindenképp szükségét éreztem, hogy olyan személyt is megszólaltassunk, aki rendszeresen találkozik, foglalkozik velük, méghozzá úgy, ahogyan a szülők talán sosem. **Csizsér Zsuzsa** huszonöt éve iskolapszichológus a Bolyai Farkas Líceumban, kamaszkorú gyerekei vannak. Nincs egyedül azzal a véleménnyel, hogy ez a generáció türelmetlenebb, információdömpingben nő fel, ezért túlterhelt. Sok tanulmány született a boomerekről, X, Y és Z generációkról, sőt újabban az Alfa generációról, amelyek a jellemzőiket taglalják, vagy a lehetőségeiket elemzik a munkaerőpiacon, mégis úgy érezhetjük, hogy nem ismerjük eléggé a fiataljainkat.

Valóban butábbak, mint a korábbi évfolyamok?

– Azt semmiképp nem gondolom, hogy butábbak. Más az információfeldolgozási képességük, vagy az úgynevezett alapképességeik és részképességeik, amelyek meghatározzák azt, hogy miben és hogyan teljesítenek, vagy hogy miként motiválják magukat. Nemcsak az értelmi képességekről, olvasásról, írásról, számolásról vagy kézügyességről beszélek, hanem a végrehajtó funkciókról is. Arról, hogy hogyan irányítják a figyelmüket, hogyan kezelik az időt, mire motiválják magukat, és így tovább. Azt is megértem, hogyha a tanárok panaszkodnak. Hogyha kisgyerekkorban bizonyos élmények kimaradnak, például nem volt alkalom egyenetlen talajon járni, fára mászni, leesni, agyagozni, tehát hiányoztak a szenzoros, a vestibuláris, az egyensúlyérzéket fejlesztő ingerek, és így tovább, akkor az idegrendszer nem úgy érik, ahogy

kellene. Ennek következtében a kézírásuk, térlátásuk, irányérzésük nagyobb százalékban alulfejlett. A beszéd terén például már óvodáskorban el kell érni azt, hogy megkülönböztessék a hangokat, de látványosan csökkent azok száma, akik ebben a korban hangzás alapján meg tudják különböztetni például az L-t az R-től, nagyobb százaléka nem hallja a különbséget, mint ezelőtt 15 évvel. Ezek objektív tények, attól függenek, hogy mennyit mondkáztak, mennyit beszéltek velük, vagy jutottak-e olyan ingerekhez, amelyekre ehhez szükségük van. Ezekről a korai élményektől, vagy ezek hiányában valóban más pályát járhatnak be, és bizonyos dolgok hiányozhatnak belőlük. Ugyanakkor sok mindent hamarabb hallanak, látnak, ha nem olvasás, akkor videók formájában. Csak éri őket inger, megkapnak egy csomó információt, és egymás közt is többet kommunikálhatnak. Különböző csoportok vannak, hamar bejelentkeznek, csatlakoznak, tehát tájékozottabbak tudnak lenni bizonyos dolgokban. Elképesztően jók lehetnek például a digitális technológia terén. Az intelligencia egyébként ezektől mind nem függ. Tehát lehet valaki diszlexiás vagy egyensúlyproblémás, de logikus gondolkodású. És ha a logikus gondolkodást ellátjuk megfelelő információkkal, akkor az jó dolgokat eredményezhet.

– **Magatartás szempontjából milyenek?**

• Interjú

– Tudatosan és fokozottan kell törekedni arra, hogy megismerjük az ő világukat. Valós probléma, hogy nem tudjuk, hogy mit csinálnak, és hogy miként kommunikálnak egymás között. Amikor iskolai zaklatásra, bántalmazásra panaszkodik egy-egy gyerek, akkor szembesülünk azzal, hogy miként kommunikálnak, milyen nyelvezetük van, hogyan tanulják, vagy nem tanulják meg egymást jól szeretni. Nagyon sok silány, alacsony minőségű kommunikációról hallok, főként a 15 év alatti serdülők körében. A nagyobbaknál már más a helyzet. Hogy mi történhet köztük, hogy mi mindent mondanak egymásnak, arról csak akkor szerzünk tudomást, amikor felszínre kerül egy-egy bántalmazási eset. Megdöbbenő, hogy a felnőttek nem igazán tudják, hogy mi zajlik, nem látják, hogy mekkora szakadék, generációs fal van közöttük.

– **Szerintem a mi szüleink sem tudták, hogy miképpen alakultak a mi kapcsolataink.**

– Nem tudták, viszont akkoriban nem volt lehetőség olyan gyorsan hatást gyakorolni annyi emberre. Mert ma elég egy pár billentyűt lenyomni, valakinek írni egy bántó, sértő kifejezést, és máris látja harminc másik ember. Nincs személyes találkozás, nem nézel a társad szemébe, nem méred fel, hogy miképpen hatsz a másakra. A személytelen kommunikáció kikapcsol egy féket. Sajnos éretlen korban kerülnek be egy-egy közösségi hálóba, ahol néhányan elkezdik ezt a becsmerlő stílust, és rögtön rátanulnak, mert nincs senki, aki moderálja őket. Személyesen vagy egy felnőtt jelenlétében nem engednék meg maguknak ezt.

– **Hogyan léphetnénk közbe? Lehet, hogy később kellene kezükbe adni a telefont?**

– Én azt gondolom, hogy ki kell tolni azt az időt, amikor egyáltalán felügyelettel vagy önállóan képernyőznek.

– **Számszerűsítsük, mert van, akinek 14 év a határ.**

– Nehezen foglalkozok állást, mert valószínűleg irreálisnak tűnik. Én elemistáknak nem adnék telefont,

igaz a negyedikben ez már nagyon nehezen fenntartható, főleg a lányok körében, akik hamarabb kezdenek serdülni, szerveződni. Fontos, hogy

ne negatívumként kezeljük a telefont, hanem azt emeljük ki, hogy az egy érdekes dolog, sok mindenre lehet használni, sokat lehet tanulni belőle. Mi legyünk azok, akik proaktívak, akik vezetjük őket, és nem futunk utánuk a tiltások sorával, hogy ezt se csináld, azt se, s vigyázz, mert ez is, az is veszélyes, mert elveszítjük az orientáló szerepünket. Szabályként meg lehet beszélni, hogy a szülő megnézheti a gyerek kommunikációját, és megszabhatja, hogy milyen applikációkat tölts le. Azoknak, akik úgy gondolják, hogy ezzel nem tiszteljük az intimitásukat, látniuk kellene, hogy mi zajlik egy-egy zárt csoportban. Néha a gyerek maga is meglepődik, mert ahogy bekerül egy csoportba, biztos akad valaki, aki olyasmit ír, hogy X-et zárjuk ki a csoportból, mert csúnya, vagy mert fogyatékos. Ha tudunk erről, akkor van alkalmunk beszélgetni róla, különben ez fokozódhat, és elmegy a zaklatásig, bántalmazásig. Egyre több szülő kellene vállalja az ilyen fajta felügyeletet és kommunikálást, hogy tudatosuljon a gyerekekben, ha valami nincs rendben. Azoknak a fiataloknak kellene többséget alkotniuk, akik felismerik és hangot is adnak annak, ha valami helytelen.

– **Mihez kezdjen az a szülő, aki most szembesül ezzel a problémával?**

– A klasszikus válasz az, hogy le kell ülni beszélgetni. Azt a fajta hitet, hogy én ismerem és tudom, hogy milyen a gyerekem, időnként kérdőjelezzük meg! Nagyon sok gyerek van, aki hozzám jön, és elmondja, hogy az édesapja, vagy az édesanyja nem ismeri. Ha tudna róla bizonyos dolgokat, kiborulna, mert nem is gondolná. Nem könnyű észrevenni és elfogadni, hogy kialakul és egyre nő a gyerek életében egy olyan terület, amihez nincs hozzáférésünk. A serdülőkor idején át kell alakítanunk a kapcsolódást. Már nem igénylik azt, hogy iskolába, edzésre vigyük őket, nyaralni vagy kirándulni sem a szülőkkel akarnak, mert önállósodnak. Leszűkülnek a csatornák, de mi nyílik meg? Többet kell beszélgetni, muszáj megkeresni azokat az alkalmakat, helyzeteket, amikor érezzük, hogy megnyílik, és beszélgetni tudunk. Ez egy tudatos erőfeszítés, mert a szülőnek az orientáló szerepe csökken ugyan, de azért őriznie kell, amíg értékeket tud megszabni. Meg kell találni azt a lehetőséget, hogy a fiatal jól érezze magát, megnyíljon, és olyan témákról is beszélhessen, amelyek addig nem jöttek szóba. Ha elmegyünk együtt tollasozni, vagy kimegyünk horgászni, a velük töltött minőségi idő meghozhatja az eredményt.

– **Számukra mi fontos? Ők mit várnak el, és mi az, amit meg tudunk adni?**

– Hogy kíváncsiak legyünk arra, hogy milyenek, ne csak a kereteket szabjuk meg. Az egyenrangú kommunikációra törekszenek, igényük van arra, hogy lehessen egyezkedni. A jogos igényeiket, ha érvekkel támasztják alá, hallgassák meg, élvezzenek bizalmat.

– **Miben jó igazán ez a generáció?**

– Azt gondolom, hogy nyitottságban és rugalmasságban, a gyors fel-fogóképességben.

– **Az alkalmazkodó képességükre gondoljunk?**

– Erre voltak szinte rákényszerítve, hogy a gyorsan változó körülmé-

nyekhez, a stresszhez alkalmazkodjanak. Sok minden pótolható és helyettesíthető, de az emberi fiziológia sem tud korlátlanul alkalmazkodni. Nem lehet például a dopaminszintünket a végletekig fokozni. Szükség van arra, hogy tudatosabban kezeljük őket, és ők is magukat. Tanuljanak meg pihenni, tanuljanak meg lemondani élvezetekről a hosszútávú célok érdekében.

– **Mivel a játékok megnyerése, a sikerek elérése által kiváltott örömrészt nem lehet hosszan fenntartani...**

– Sem fenntartani, sem fokozni, és akkor óhatatlanul egyre több ideig kell játszani, egyre magasabb szinteket, különben valódi elvonási tünetek jelentkeznek. Paradox módon azonban pont ez vezet az elégedetlenséghez, a kiégéshez, az ürességérzethez, a boldogtalansághoz. Ezzel szemben van egy olyan tendencia, hogy tanuljuk meg a dopaminmegvonást: egy kicsit ülünk csendben, mondjunk le valamiről, böjtölünk, hogy ismét tudjunk élvezetet lelteni azokban a dolgokban, amelyek a hétköznapi, egészséges életben adódnak.

– **Nem egy lehetetlen vállalkozás...**

– Természetesen nem, mert minden generációnak az alapszükségei és alpműködései továbbra is ugyanazok. Azt, hogy legyenek emberi kötődéseink, nem neveli ki még az online világ sem. Ha valaki figyelemmel fordul a fiatalok felé, és tényleg törődik velük, arra jól reagálnak. Ez nem múlik el. A kompetencia iránti igény és az autonómia iránti igény szintén nem fog kinevelődni és elmúlni attól, hogy gyorsabb a világ, és több inger éri őket. Ha ezekre jól reagálunk, és megadjuk azt, amire szükségük van, akkor ugyanúgy csodás dolgokat fognak alkotni, mint az előző generációk.

• KORONDI KINGA

Karinthy Frigyes

A lányok

A lányok a Vadász utcába járnak: egy órákor gyakran találkozunk velük, tarkán sereglenek ki a körútra, vihognak és sugdolóznak. Copfjukon piros és kék pántlika fityeg, hármannégyen összefogóznak, egymásba karolnak, az egyik halkán, súgva mond valamit, hangosan kuncogni kezdenek.

Ellenségesen és értetlenül és irigyen nézem őket, vajon miféle butaságon nevetnek folyton? És mit sugdolóznak? Ha két lány összejön, mindjárt sugdolózni kezdenek – ismeretlen dolgon nevetnek, elkodom, és gyanakodva, rossz érzéssel húzom föl a szemöldököm – valami profán, cinikus, tisztátalan dolog van a világon; amiről csak ők tudnak, és mindig arról beszélnek; gúnyosan, alattomosan néznek rám, és elszaladnak. Vajon mi lehet az?

Mert valamit tudnak, amit én nem tudok. Különbözik buták és tehetetlenek, növényt és bogarat nem gyűjtenek, bélyeget se. Leydeni palackot nem csinálnak, se magdeburgi féltékét. Egyszer napfogyatkozás volt, a Hold árnyéka elhaladt a Napkorong előtt. Napokig készültem rá, üveget kormoztam, és dobogó szívvel vártam a csillagászok által kijelölt időpontot. Mikor a fényes tányérba beleharapott a fekete csorba, ujjongva és áhítattal kiabáltam – és kezemből a kormos üveggel kerestem valakit, akinek elmondjam, hogy millió kilométernyire mi történik odakünn. Csak két lányismerősöm volt a másik szobában, befutottam, és lelkesedve hívtam őket, hogy jöjjenek gyorsan, mert a pompás színjáték csak percekig tart. Nem lehetett rávenni egyiket se, hogy az utcai szobába átjöjjenek – valami butaságon vihogtak, csúfoltak engem, ugyan hagyj bennünket, mondták. Dühösen és gesztikulálva magyaráztam, hogy milyen nagy és ritka tüneményről van szó, és hogy mindjárt vége lesz, de hiszen csak arról van szó, hogy

átjöjjenek az utcai szobába, kiabáltam elkeseredve. Valami kétértelmű ostobaságot feleltek, egy szón megint vihogni kezdtek, nem jöttek át, nem nézték meg.

De vajon mi lehet az – mert van valami velük. Valami van, amit mindenki tud, csak én nem, ami miatt úgy bánnak a lányokkal, mint valami kiváltságosokkal, és ezt ők tudják.

Még egészen kicsike voltam, mikor a rokonaim ilyeneket mondtak nekem, „hát állva hagyod a kis kisaszonyt, és te leülsz? nem szégyelled magad? milyen gavallér lesz belőled?”, és nekem fel kellett állni a kényelmes székről, hogy a csipkébe öltözött kis majom leülhessen. Az arcom égett a szégyentől és haragtól – miért? Micsoda ostoba, jogtalan, igaztalan előny? Ha pofon vágnám, leesne a székről. De hát ő pofon vághat és megalázhathat engem, csak azért, mert ő gyengébb, és így lovagiasságból nem üthetem vissza? Hát nem látják, hogy ő tudja ezt, és kinevet bennünket, és kényelmesen elterpeszkedik?

Miért? Miért? Mi lehet ez?

Babits Mihály

Fiatal leány

Mint zöld nagy szájak, mint falánk virágok,
tárul két szeme hirtelen,
mélyen, nedvesen, titkosan.
Arcát úgy issza át a vér,
mintha arany piskótát borba mártasz.
Teste még ismeretlen,
mint Afrika;
oly szűz, oly forró, oly veszélyes.
De lelke még
sokkalta ismeretlenebb,
mint a föld vad tüzében születő új elem,
s szomjúságában oly sötét s tudatlan,
mint a pogányok lelke volt, amely
vakon várta nem-ismert Krisztusát.

Óh Megváltó! miért nem csókolod
homlokod őt, mint régi sok apácát,
hogy rejtelmes ajkadtól égő
homloka újra hűs legyen s fehér
s szájad lehellelében nyugtalan
lángja biztos és egyenes sugárként
lenghessen ég felé, mely minden láng hazája?

A lányokat nem bántja senki. Taknyos másodista korukban már magázza őket a tanár, nem kapnak barackot a fejükre, udvariasan beszélnek velük. A felsőbbistákat pláne kisasszonynak szólítják, az iskolában is. Fiatalabb tanárok előre köszönnek nekik az utcán – hallatlan! Szélsőség, gyöngédség veszi körül őket – én meg tegnap egy olyan brusztflekket kaptam verekezés közben, hogy egész nap nehezen lélegzem. Ha elmondanám, azt felelnék, úgy kell, miért nem vágtad pofon, nem szégyelled magad? De hát ő kezdte tanár úr – hát engem nem véd senki? Nem szégyelled magad? Egy felnőtt fiút védeni kell – micsoda katona lesz belőled?

– Az ám – katonaság! A tornaórán, szabadgyakorlatokban, felvonulásokban készülünk rá. Az kemény dolog lesz, tudom, eleget hallottam róla. Hideg prices, borjú a hátamon, alélt menetelések, puska és szurony. Hiszen

szép, lelkes dolog, tudom, vágyom is rá – de hát miért csak mi? A hazát meg kell védeni. Aki nem kockáztatja életét a hazáért, gyáva és becsstelen. Hát ők? Ők miért nem gyávák és becsstelenek? Eszükbe sem jut kockáztatni az életüket – ezek vihognak és pipiskednek: mégis, senki se mondja, hogy ők gyávák és becsstelenek, sőt! Inkább eszményül állítják elénk. Meg kell védeni a nőt, a gyenge nőt! Királyért és hazáért – és a nőkért! Hát a lányok királyok?

Miért? Miért? Miért?

Miért mindenütt, mindég ez a kivételezés, ez az extra-vurst, ez az elnézés – miért, miért? A villamosban fel kell állni nekik – a legjobb falattal őket kell megkínálni, ha leejtenek valamit, úgy állnak ott, hanyagul és kényelmesen, mintha a természet törvénye volna, hogy azért nekem kell lehajolni. Tizenhét éves koruktól kezdve már kezét csókolnak nekik, mint az öreg püspököknek, akik munkában és áldásban töltötték életüket. Jobb oldalra kell engedni őket az utcán. De hát miért? Mit nyújtanak ők, mit tesznek, miért kell tisztelni őket? Hiszen műveletlenek, ostobák, lusták és dologtalanok. Mulatságban nőnek fel, férjhez mennek – attól kezdve a férjük dolgozik helyettük, eltartja őket. Szabadjegyet váltottak az életre azzal, hogy megszülettek – míg nekünk véres verejtékkel kell kiverkedni minden percünket, újra és újra bebizonyítani, hogy jogunk van az élethez.

De hát miért, miért, miért?

A fiúk valami szégyenletes és ostoba dologról fecsegnek, az iskolában. Nem, az képtelenség, ostobaság, nem lehet. Itt valami titok lappang, az bizonyos – de az örűtsé, az lehetetlen, hogy az legyen a titok. Hiszen az egy buta vicc, egy gyerekes játék – hiszen ennél csak érdekesebb a Torricelli-féle űr, vagy egy Leclanché-elem?

Miért? Miért?

Érzem, hogy egy napon meg fogom érteni. Félek ettől a naptól – ezen a napon keveredem majd el a szürke tömegbe: ezen a napon jövök rá, hogy én is az vagyok, amik ezek itt, akik szembejönnek velem az utcán. Ezen a napon el fogom felejteni az Osztályt, a Leclanché-elemt, a növénygyűjteményemet, és el fogom felejteni önmagamat.

Különös, hogy az ember bármilyen életszakaszban van, mindig egy másikba kívánczik. Ritkán hallani, hogy valaki azt mondja: én örülök, hogy annyi éves vagyok, amennyi. A kisgyermek felnőtt szeretne lenni, a felnőtt még egy kicsit fiatalabb, az idős pedig keserűen jegyzi meg, hogy az öregségben semmi jó nincs. Sokkal boldogabb lenne az életünk, ha tudnánk örülni annak, amit épp megélünk. Nézem a fiatalságuk teljében levő gyermekeimet, a velük egykorúakat, és szeretném, ha mindennap tudatában lennének annak, hogy kiváltságosak, mert erősek, szépek, okosak, azaz fiatalok.

Nem mindenkinek adatott meg az a szabadság, amivel ma rendelkeznek a fiatalok. Kajali Klára a magyar történelem viharos időszakában élt. 1690-ben született, édesapja Kajali Pál, Nógrád és Hont vármegye jegyzője volt, édesanyja Fáy Borbála. Az édesapa mellett gyakorlatozott Ráday Pál, így ismerte meg Klárát, akit később, már mint Nógrád megye főjegyzője, feleségül vett. Függetlenségi mozgalmak váltogatták egymást, a férfiak harcoltak, az asszonyok otthon küzdöttek a mindennapi feladatok végzésével. Család, birtok, egyéb gondok megoldása mind a nőkre maradt. A legtöbb lányt nagyon fiatalon adták férjhez, igazából fiatalságukat nem is élték meg. Gyermekkorból egyenesen asszonysorba kerültek. Senki nem kérdezte tőlük, hogy hogyan bírják a kamaszéveket, és senkit nem érdekelt, hogy a hormonok olykor milyen gonosz játékot űznek velük. Ha szerető szívű férj lett a társuk, még lehetek boldogok is, de ha egy nehéz természetű, és sokkal idősebb férfi mellé kerültek, még ez sem adatott meg nekik. A korai házaselet, a sok gyermekszülés, a rossz egészségügyi viszonyok mind hozzájárultak ahhoz, hogy ritkán élték meg az öregkort.

Kajali Klárát 13 évesen jegyezte el Ráday Pál, az esküvőre két évvel később került sor. Ebben a korban a menyasszonyok életkora Európában 12-16 év volt. Aki 18 éves koráig nem ment férjhez, kevés esélye volt

Kajali Klára

(1690–1741)

a családalapításra. „Húsz év után délután”, így őrizi a szólás is ezt a tényt. Klára 28 évet élt házasságban.

Kajali Klára – Mányoki Ádám festménye

A történelem tanúsága szerint hűséges, boldog frigy volt ez, öt gyermekük született. Így olvasunk erről, a róla szóló megemlékezésben: „*abban (mármint a házasságban) 28 Esztendőig nagy ditsérettel forogván, mindenektől álmélkodással szemléltetett. Annyival is inkább, hogy ez idő alatt (...) mind tökéletes Házastársnak, mind Kegyes Anyának, mind Istenfélő Keresztény Asszonyi állatnak (...) mind fáradhatatlan és gondos Gazdaasszonynak személyét egyszer'smind viselte. Soha Édes Férjével meg nem békéltet, mert össze sem volt háborodása.*” (Kármán András losonci rektor beszédéből).

Ráday Pál harci, közügyi foglaltságai miatt sokszor volt távol otthonától. Klára hűségesen végezte az otthoni feladatokat, levélben beszámolt a történetekről. Nem volt ez egyoldalú levelezés, férje szeretettel válaszolt neki, így értesítették egymást, hogy mi történik velük és körülöttük. Ráday Pál tisztelte és tiszteletben tartotta felesége munkáját. A levelezésükben használt kifejezések alátámasztják azt, hogy nem

egymás fölött akartak uralkodni, hanem együtt megélni azt, hogy Isten társaként rendelte őket egymás mellé. Ebben a korban ez nem volt természetes. A megsokkott formula ez volt: „alázatos feleség”. Klára nem ezt használta, hanem így írta alá leveleit: „szerető hitvese, amíg élek”. Házasságuk Ráday Pál haláláig tartott, és mindvégig szeretetben éltek.

Nem csak a társadalmi elvárásoknak felelt meg ez a házasság. Ennél sokkal többet jelentettek egymás számára. A lelkük is összeért. A Ráday családban nem volt hatalmaskodás, emberek kihasználása. Puritán református hitükkel ez nem fért össze. A harcok miatt alig találkoztak, de lelki életük erős támasz volt ezekben az időkben is. Ráday saját használatra imádságoskönyvet írt latinul. Felesége számára, aki nem tudott latinul, lefordította ezzel a címmel: *A lelki meghódulás, avagy a keresztyén embernek imádságébéli kötelességei, mellyel magát az ő urának és Istenének szombatonként ajánlani szokta és most az ő kedves édes házastársának, nemzetes Kajali Klárának kedvéért és hasznára deákbul magyar nyelvre fordított és leírt Ráday Pál.*

A fiatal lányokat ritkán kérdezték meg, hogy kihez szeretnének férjhez menni. Szinte mindig az elvárások, a vagyoni helyzet, társadalmi konvenciók határoztak abban, hogy ki kivel kötötte össze az életét. Ma már ez elképzelhetetlen. Szabadon választhatja meg mindenki a szívének kedves személyt. Párvalasztás területén is sok minden változott. Nem tudom, hogy ma írnak-e még szerelmes verset a fiúk a lányoknak, de a közelmúltban még hallottam ennek hírét. Azt azonban, hogy valaki imádságoskönyvet írjon feleségének, most olvastam először Ráday Pál élettörténetében. Kívánnám ennek a világnak, hogy legyen minél több olyan férj és feleség, akik, ha imádságoskönyvet nem is írnak egymásnak, de mindennapi imádságban fohászkodnak egymásért.

• BEREKMÉRI MELINDA

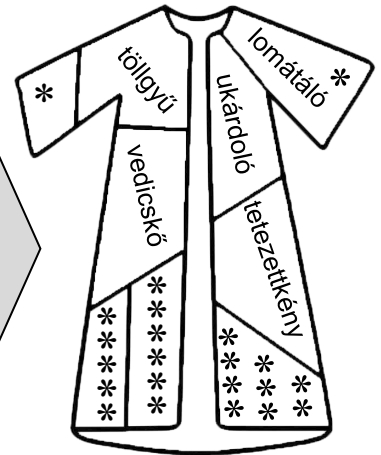
József élete eseményekben és kalandokban fordulatos, akárcsak egy regény. Ki ez a különös ifjú, aki a családi fészek biztonságos öleléséből kiszakadva, egy hosszú, belső és külső utazásra indult?

A történet elolvasása után (1Móz 37, valamint a 39-50. rész), az alábbi feladatok által betekintést nyerhetünk abba, hogy életútja milyen magasságokon és mélységeken át vezetett, míg végül Isten eszközeként mások számára áldássá vált.

Rendezd időrendbe, számozd meg 1-től 5-ig az eseményeket!

☐	József álmot fejt a fáraó számára.
☐	Testvérei eladják Egyiptomba.
☐	József apja színes ruhát ad neki.
☐	József kormányzó lesz Egyiptomban.
☐	Testvérei gabonáért jönnek Egyiptomba.

József tarka ruháját díszítik azok a tulajdonságok, amelyek jellemzik őt a történetünk elején. Megtalálod ezeket, ha a betűkből értelmes szavakat alkotsz!

A történet végére József és a testvérei is megváltoztak. Ha bepilanthattunk volna a szívükbe, már más tulajdonságokat találhatunk volna ott!

Vajon melyeket?

sáradkoszag

retezets

soddogkonás

gelsőféssel

„Ti rosszat terveztetek ellenem, de Isten terve jóra fordította azt...” (1Móz 50,20)

Válaszolj az alábbi kérdésekre!

- ♦ Miért haragudtak meg Józsefre a testvérei?
- ♦ Milyen különleges ajándékot kapott az apjától?
- ♦ Milyen képessége segített neki előrejutni?
- ♦ Mit tanít nekünk József története a megbocsátásról?

Igaz vagy hamis?

Karikázd be az igaz kijelentéseket!

- Józsefet apja, Jákob elkényeztette.
- A legidősebb testvérek egyike volt.
- Testvérei szívesen hallgatták álmait.
- József próbára tette testvéreit Egyiptomban.
- József nem bocsátott meg testvéreinek.

Rejtvényünkbe a Zsidókhoz írt levél egyik versét építettük be.

Vízszintes: 1. A beépített igevers első részlete, 12. A hosszú életű emberre mondják: sok mindent..., 13. A kádár kisfia, 14. A számsor első egész száma, 15. ...föld, az alumíniumgyártás alapanyaga, 17. Laborfalvi ..., Jókai Mór felesége volt, 18. Gimnáziumban található! 19. Ősi tartósítószer (é. h.), **20. A beépített igevers befejező szava,** 21. Igen románul, 22. Névjegyzék, 23. Ilyen az alig kikelt csirke, 25. Az egyházfenntartói járulékot sokfelé ma is így nevezik, 27. Az ábécénk első három betűje összerázva, 28. Ilyen az edzett, egészséges sportoló, 29. Becézett Eliza, 30. Üzletek bútora, 31. Felső végtag, 32. A talajt fellazító kertész ilyen szerszámot is használ, 33. Sértő, 34. Részben kedves! 35. A Szilágyság folyója, 36. Egyik helyen sem, 38. Ajtai Károly, 39. Alkotók, kik szellemi munkát végeznek,

41. Vetési egynemű hangzói, 43. Műtárgyak esetében becsüsök számolják, 46. Gyakori mediterrán vezetéknév. Magyar megfelelője: Kerkes, 48. A faragói és toldalagi tavakat tápláló patakunk neve.

	1	2	3	4	5	Z	6	7*	8	9	10	11	
12							13						
14				15		16		17					LL
18			19		20*				21			22	
23		24				25		26			27		
28					29					30			
31				32					33				
34			35			36		37				38	
M		39			40						41		42
43	44					45		46		47			
*							K				48		

Függőleges: 1. A szeretet különös sajátossága (1Kor 13,13), 2. A gondolkodás szerve, 3. Megalázó, leicsinylő megszólítás, 4. A második női szólamban énekel, 5. Vissza: a konyha tartozéka, 6. Többes számú személyes névmás, 7. Növénynek és nadrágnak is része, 8. Vásár alkalmával gyakran feltett kérdés, 9. Dísz tárgy, virágtartó edény, 10. Forgalmi értéke, 11. Tanulók könyvtára, **12. Az igevers folytatása,** 16. A fiatalabb Toldi testvér keresztneve Arany János gyönyörű művében, 19. Nemzetközi tengeri segélyhívó vészjel, 22. Vissza: miután elárulta, ilyennek mondja Jézust Júdás (Mt 27,4), 24. Szegeden ilyen a per, 26. Páll Zita, 27. Nagy..., település Segesvár közelében (é. h.), 29. Az este első szakasza! 30. A népek apostola.

Megtérésének története az ApCsel 9-ben található, 32. Mély, széles sánc? 33. Jákob ezt tartott a kezében, amikor fiait megáldotta (Zsid 11,21), 35. A fehérítő búzamező is ennek a jele, 37. Az ógörög mitológiában az Olimposz királynője volt, 39. Mutatószó, 40. A szárazföldön és vízen egyaránt közlekedő katonai jármű a ...éltű, 41. Szürkés fém, vegyjele a Fe, 42. A csecsemő, amikor ezt teszi, mindig jelezni akar valamit, 44. Sír régiesen, 45. Személyes névmás, 47. Az előző többes számban.

Megjegyzés: A bibliai nevek és fogalmak a Károli fordítás szerint írandók. A csillaggal jelzett kockákban kétjegyű mássalhangzó található.

Készítette: Zöld György

proMissio
egyesület

Mária és Márta Magazin — kiadja a **proMissio Egyesület**

Munkatársak: Berekméri Melinda, Borsos Melinda, Bustya Sándor, Czirmay Csaba Levente, Korondi Kinga, Simon Imola Zsuzsanna, Székely Ferencz

Korrektor: Bálint Boglárka

Borítótér: Orbán Tibor, **fotók, illusztrációk:** www.freepik.com

Cím: Marosvásárhely, Bernády György tér 3. szám

Tel: 0265-214975

e-mail: magazin@mariaesmartha.ro

Honlap: mariaesmartha.ro

ISSN: 1583-1329; **Nyomda:** Intermedia Kft.

Támogató
a Romániai

Magyar Demokrata Szövetség
és a Communitas Alapítvány

A jó gazdasszony holtig tanul

Sonkás-brokkolis sajtleves

Hozzávalók: 1 db vörshagyma, 3 gerezd fokhagyma, 1 db burgonya, 40 dkg brokkoli, 20 dkg füstölt főtt sonka, 2 ek. vaj, 1 ek. liszt, 1 tk. kakukkfű, 1 l csirke alaplé, 2 dl habtejszín, 10 dkg reszelt cheddar sajt, só, bors, petrezselyem (a díszítéshez).

Elkészítés: Megtisztítjuk a vörös- és a fokhagymát, a vörshagymát apróra vágjuk. A meghámozott burgonyát felkockázzuk, a brokkolit rózsáira szedjük, a sonkát pedig apró kockákra vágjuk. Egy fazékban megolvasztunk 1 evőkanál vajat, hozzáadjuk a sonkát. Enyhén megpirítjuk, majd kiszedjük, és félretesszük. A fazékba tesszük a megmaradt vajat, rádobjuk a hagymát, és üvegesre pirítjuk. Ezután fokhagymanyomóval belenyomjuk a fokhagymát. Hozzáadjuk a lisztet és a kakukkfűvet, és barnára pirítjuk kb. 1 perc alatt. Felöntjük az alaplével, beletesszük a felkockázott burgonyát, és puhára főzzük, majd botmixerrel pürésítjük. Amikor a leves állaga krémessé válik, hozzáadjuk a brokkolit és a félretett sonkát, majd felöntjük a tejszínnel. Amikor megpuhul a brokkoli, levesszük a levest a tűzről, hozzáadjuk a reszelt cheddart (egy keveset félrete-

szünk a díszítéshez), és addig keverjük, amíg teljesen elolvad. Ízlés szerint megsózzuk, megborsozzuk, és petrezselyemlevelekkel díszítjük.

Francia rakott burgonya

Hozzávalók: 1,5 kg burgonya (sütni való), 4 dl tejszín, 4-6 gerezd fokhagyma, 4-6 ág kakukkfű, ½ mokkáskanal őrölt szerecsendió, 1,5 evőkanál só, 15 dkg sajt (érlelt), 5 dkg parmezán, 1 evőkanál vaj (a tepszi kikenéséhez).

Elkészítés: A burgonyát megpucoljuk, majd kézi gyaluval vékony szeletekre vágjuk. Ha késsel dolgozunk, ügyeljünk arra, hogy minél egyenletesebbre vágjuk a szeleteket. A szeletelt burgonyát hideg vízbe áztatjuk, amíg elkészülünk a többi lépéssel.

A tejszínbe belekeverjük a zúzott fokhagymát, az őrölt vagy reszelt szerecsendőt és a sót. Egy tepsit kivajazzuk, és a lecsöpögtetett burgonyából egy réteget lefektetünk. Leöntjük az ízesített tejszín egy részével, kakukkfűvet tépkedünk a tetejére, és megszórjuk egy kevés parmezánnal. A rétegezést addig ismételjük, amíg el nem fogy a burgonyánk. A legfelső rétegre csak tejszínt öntünk, sajtot és kakukkfűvet már nem szórunk. Egy sütőpapírt akkorára

vágunk, amekkora tepsivel dolgozunk, majd rányomjuk a burgonya tetejére. Alufóliával becsomagoljuk, és 180°C-os sütőbe helyezzük.

A tepszi alá érdemes egy nagyobb lapos tálcát tenni, hogy az esetlegesen kifolyó tejszín ne csöpögjön le a sütőben. A sütési idő nagyjában függ a tepszi méretétől, 1 és 2 óra

között lehet. A burgonya akkor van kész, ha egy kis kést ellenállás nélkül bele tudunk szúrni. A tepsiről levesszük a sütőpapírt és a fóliát, majd vékonyra szeletelt érlelt sajtot fektetünk a tetejére, és megszórjuk parmezán sajttal. Felső sütésen 5-10 perc alatt ropogósra sütjük. Tálalás előtt hagyjuk 10 percet pihenni.

Cseresznyés kuglóf

Hozzávalók: 15 dkg vaj, 20 dkg porcukor, 1 csomag vaníliás cukor, 2 db tojás, 1 ek. narancs leve, 1 tk. narancshéj, 3 dl görög joghurt, 30 dkg liszt, ½ csomag sütőpor, 40 dkg cseresznye. A tetejére: 8 dkg fehér csokoládé.

Elkészítés: A puha vajat habosra keverjük a cukorral és a vaníliás cukorral. A tojásokat szétválasztjuk, a sárgáját egyesével beledolgozzuk a cukros vajba. Hozzáadjuk a narancslevet és a -héjat is, majd beleforgatjuk a tojásfehérjéből vert habot, ezután eloszlatjuk benne a joghurtot. A lisztet elkeverjük a sütőporral, hozzáforgatjuk fakanállal az alaphoz (nem szabad túlkeverni). Végül belekeverjük a

kimagozott cseresznyét. A tésztát kivajazott, kilisztezett kuglófformába öntjük.

180 fokra felmelegített sütőbe toljuk, és körülbelül egy óra alatt megsütjük. Ha kész, kivesszük, hagyjuk a formában pár percig hűlni, majd óvatosan egy rácsra borítjuk. Ha teljesen kihűlt, olvasztott fehér csokival megcsíkozzuk.

Petőfi Sándor

Hajamnak egy fűrtjét levágom

Hajamnak egy fűrtjét levágom,
Melynek most minden szála szög;
S ha majd elmúlik ifjúságom,
Ha majd megőszülök:
A falra függesztem tükör helyett
E barna fűrtöt: így csalom meg szememet,
Hitetve, hogy még vagyok...
De vajon nem árul-e el
A szív ütése, mely
Majd mindig halkabban dobog?